

יום רבין: יום של מאבק

רוצי קיבריק, מורה לאזרחות

לפני 15 שנה, הייתי נער. בדיוק סיימתי שנת שירות והצטרפתי לחברי בכיכר להכריז – "כן לשלום – לא לאלימות". מלא אמונה באדם ובשלום המתקרב, מלא שמחת חיים ופרץ נעורים, עמדתי בתום העצרת ליד המדרגות, כאשר לפתע, במרחק כמה מטרים ממני נורו 3 יריות.

רבין נרצח!

ואיתו גם תמימותי.

במקומה התבססה ההכרה ששום דבר אינו מובטח – לא השלום, לא הדמוקרטיה, לא החיים – ושיש להיאבק עליהם יום-יום, שעה-שעה, ובכל מקום – והסכנות להם רבות ומתרבות. השלום החופש והדמוקרטיה אינם חיצוניים לנו – המקום המרכזי בו הם קיימים הוא בראש ובלב שלט – לא בספר החוקים.

הדמוקרטיה קיימת בהסכמה המשותפת שלט לתפוס כל אדם באופן שווה כאדם, בהסכמה לפתור קונפליקטים בדרכי שלום ולהיאבק על כיבוד זכויות האדם והאזרח. הדמוקרטיה קיימת במאמץ וברצון להיאבק על השוויון הבסיסי והחופש לעבוד, לנע, להתאגד, להביע דעה ולהציב אלטרנטיבה. נדמה כי מאז הרצח המאבק על הדמוקרטיה רק הופך קשה יותר ויותר, והאיומים מתרבים.

רבין הוביל תהליך שלום והדברות עם הפלסטינים בכדי לסיים את הסכסוך וליצור במדינת ישראל חיים בטוחים ונרמלים. היום המו"מ עם הפלסטינים מתקיים רק בשביל לזכות בהטבות מהאמריקאים ולא בכדי לסיים את הסכסוך. האם אנו כבר לא מאמינים בשלום? האם אנו כאזרחים ויתרנו על הסיכוי לשלום? ויתרנו על האפשרות להפסיק לחיות על החרב?

רבין עמד בראש הממשלה אשר הצליחה בצורה הטובה ביותר עד כה לשפר את מעמדה של האוכלוסייה הערבית בישראל ולגשר על הפערים בין האוכלוסיות, מתוך אמונה בשוויון ערך האדם ומתוך דאגה ואחריות לחברה הישראלית. מאז הפערים רק הולכים ומעמיקים, ואיתם הכעס, השנאה, החשדנות, הפסילה וההיבדלות. היום, להיות ערבי במדינת ישראל זה להיות זה, לא רצוי, לא שייך, שווה פחות. ואיך זה יהיה להיות מחר חילוני? או שמאלני? או אשה? מה זה אומר עלינו כחברה, מה זה אומר עלינו כיהודים, כדמוקרטים, כבני אדם, כאשר אנו פוסלים אדם אחר בגלל היותו אחר מאיתנו?

רבין התפטר מראשות הממשלה בקדנציה הראשונה שלו בעקבות ביקורת ציבורית על כך שלאשתו היה חשבון דולרים בחו"ל. בכך הפגין יושרה, דוגמא אישית ונשיאה באחריות. היום אנחנו כציבור מסכימים לקבל ראשי ממשלה וח"כים שהוגשו נגדם כתבי אישום חריפים והם ממשיכים להיצמד לכסא. אנו

מסכימים לראות את הנבחרים שלנו בורחים מאחריות, ובהסכמה המשותפת שלנו כחברה ערכי היושר
הציבורי והאחריות התחלפו בהערצת הכסף, הכח וההנהגות.

רבין השתייך לדור שנאבק על הקמת מדינת ישראל ועל אופייה וצביונה. זה דור שכבר בגילכם לקח
אחריות על עיצוב חייו, ונאבק במשימות אדירות של יצירה חברתית, פוליטית ותרבותית. אין זה דור חכם
יותר או מוכשר יותר מהדור שלנו, אך נדמה כי שריר המאמץ והאחריות היה מפותח יותר אצלו.

יום רבין הוא יום של מאבק, יום של מאמץ. דמוקרטיה היא מאמץ מתמשך. לחיות אחד עם השני זהו מאמץ
מתמשך. היכן אנחנו נמצאים במאבק זה? היכן אנחנו מתאמצים?

האם אנו נשארים מול המסכים למיניהם, בוהים בחיים של אחרים, חיים שעות בעולם של "כאילו", או שאנו
מתבוננים במציאות ובעיניים של חברינו ומתאמצים ליצור יחד?

מה חשוב לנו להיאבק עליו? האם אנו בוחרים להתרגז ולהיאבק על חולצת ביה"ס אבל לקבל באדישות
גמורה את החוקים הגזעניים שמחוקקים אצלו, או את היחס לעניים, לעובדים זרים, לפליטים מאפריקה?

איך אני מתייחס לחבר שלי, לשכן שלי? האם אני מכיר בו כבן אדם שלם, שווה, בעל חלומות ושאיופות
לחיות חיים מלאים ועשירים כמוני? מה אני עושה בכיתה כאשר חבר שלי זורק הערה גזענית?

האם אני באמת לוקח אחריות או רק זורק הצהרות כמו המנהיגים שלנו? האם אני אומר שאני אוהב את
הארץ אבל מטנף אותה בבדלי סוגריות או לא מתאמץ להרים שקית מתגלגלת? האם אני אומר שאני
בעד הדמוקרטיה אבל אני לא רוצה לחיות עם אנשים אחרים ממני?

יום רבין זה יום של מאבק ומאמץ. מאבק אישי כל אחד עם עצמו על אחריותו ובחירותיו. מאבק קבוצתי על
עיצוב ההסכמות המשותפות שלנו והשמירה על הדמוקרטיה.

רצח רבין הוא צעקה מעוררת שקוראת לנו לזכור שעלינו להיאבק ולהתאמץ כדי לקיים את הדמוקרטיה
השברירית שלנו, ולא רק להדליק נרות בכיכר ולשיר עם אביב גפן.
לצערנו, היום עלינו להיאבק שרצח רבין לא יישכח, ושהדמוקרטיה לא תישכח.

אז, תזכרו ותתאמצו, ותאהבו את החיים ואת האדם.